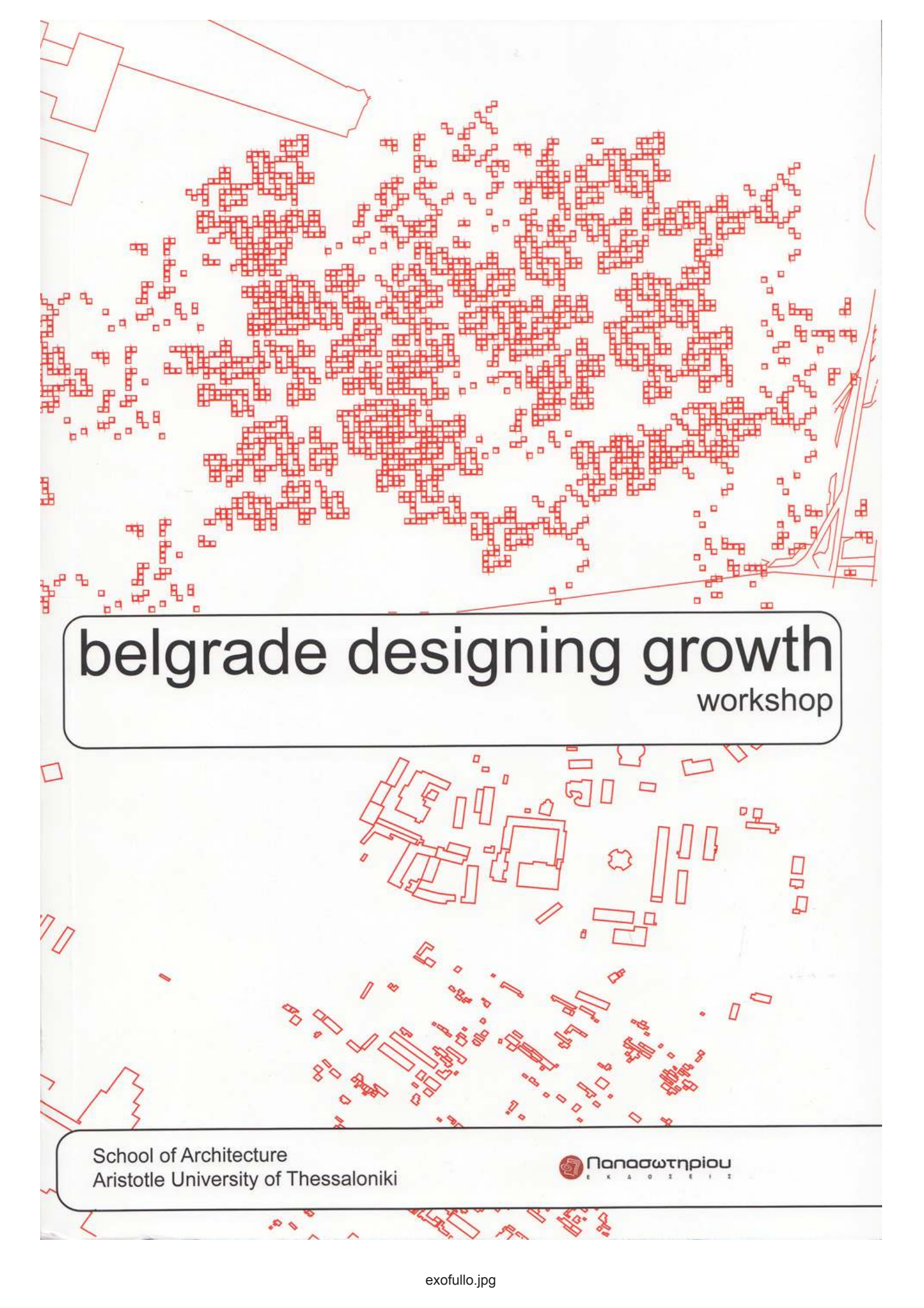

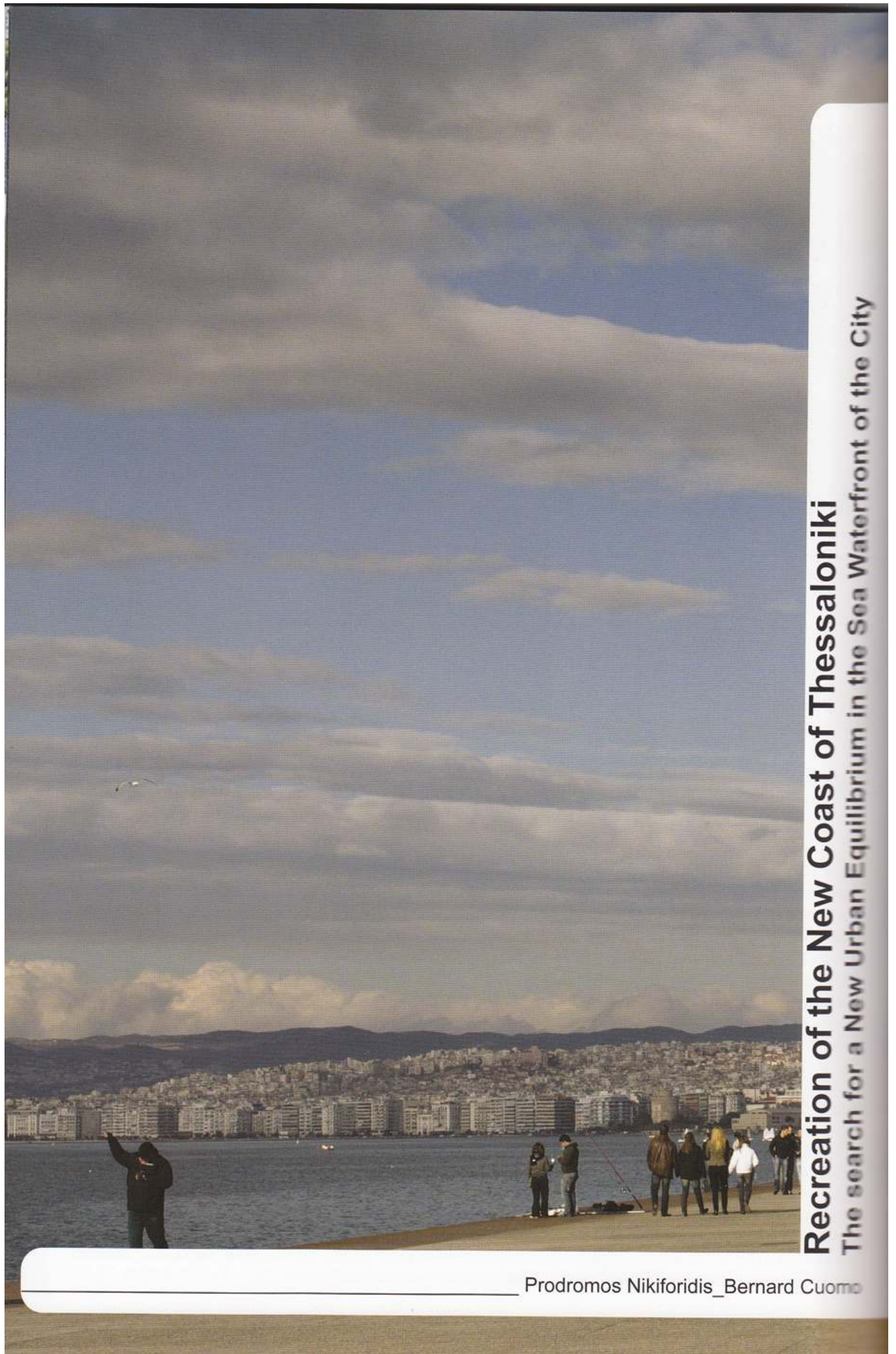
A red line-art map of Belgrade, showing the city's layout with numerous small squares representing buildings and larger irregular shapes representing parks and other urban features. The map is oriented with the city center towards the top left.

belgrade designing growth

workshop

School of Architecture
Aristotle University of Thessaloniki

Recreation of the New Coast of Thessaloniki

The search for a New Urban Equilibrium in the Sea Waterfront of the City

Prodromos Nikiforidis_Bernard Cuomo

The Garden of Roses and the pavement

Water Incident

As more and more people are accumulated in big cities, the constantly expanding urban environment, becomes as valuable and demands the same balanced management as the threatened natural environment of the planet. The cities worldwide seek for viable strategies of recreation; seek for balance between the natural and the built, exploiting their natural advantages (sea waterfronts, lakes or rivers, forests around cities and landscapes of natural beauty). The design of the public space of cities, the urban parks and the big voids of the urban fabric, become the ideal landscapes for the pursuit of balanced solutions that respect equally the citizen and the environment.

The intention of the Municipality of Thessaloniki for the redevelopment of the New Coast and the announcement of the relevant competition, gave us the opportunity to experiment on this organizational logic of the city public space. Where the architectural design encounters the options of the formation of an overall micro-ecosystem, with the interactions, the variation, the heterogeneity but also its coherence. The design, the choice of materials, the choice of plantation, the lighting, they all have to contribute not only to the construction of a high quality public space but mainly to the organization of a space that is "inscribed" smoothly to the existing urban landscape and its management and maintenance do not demand the waste of valuable resources.

Recognizing the multiplicity that is inherent to the attempt of redesigning an urban space with multiple meaning for the city, we made an effort to study the area globally. Our basic desire was the complete approach of the topic aiming at proposed operations that present consequence and coherence to a unified architectural proposal, and simultaneously contribute to the regeneration of the ecosystem at the borderline between sea and city.

The New Coast of Thessaloniki is a linear place with relatively limited depth and big length, a fact that offers to it the characteristics of the "front", of the thin skin, that spreads over the difficult and challenging limit between land and sea, between natural and constructed landscape. The design at this limit has to co-exist and converse with the water element, that is the nature at its most unstable form. Specifically the sea background of the gulf of Thessaloniki, constitutes this amazing scenery, where the ephemeral and the mutable are the major elements that create a different atmosphere each time. Any intervention to this background, takes its color, exists because this exists, cannot compete with it but only co-exist and earn a little bit of its tireless glamour.

For these reasons, the basic decision of the proposal was to maintain the characteristic and recognizable physiognomy of the unified front towards the sea, the continuation and the linearity of the landscape. Believing that we have to preserve the most charming element of the New Coast of Thessaloniki, that is the unified and interesting promenade path next to the open sea horizon, there was no attempt of an extension of structures inside the sea.

Linear walk – Green rooms and point interventions

The "reading" of the site, the stressing of its characteristic elements and the parameters that influence its identity, constitute the interpretative key for its understanding and the design realization of feasible proposals. For the waterfront of the New Coast, we distinguished two major characteristics, which will set the boundaries of the basic choices of the proposal.

The walk right above the limit between land and sea, the pavement of the Coast, with the characteristics of linearity, continuation, the open and not interrupted range of vision, the feeling of the infinity due to the intense presence of water, the line of the horizon inside the sea, that sometimes is described profound and clear and other times is completely lost, unifying sky and sea with impressive results.

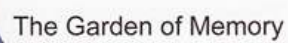
The green spaces, with interspersed uses of recreation and small sports, differentiate this section from the breakwater, offering shadow, soft grounds, visual isolation, interchanges of spaces.

Linearity and continuity – "Wave walkers"

The breakwater

The linearity, the dynamic continuous, the open horizon, are the important advantages of the New Coast, that are stretched and strengthened with the formation of the breakwater floor. The breakwater of the coast is an ideal place for walking, without interruptions, without vexations. The "walker" is exposed to the light, to the open perspective, to a continuous walk on the charming limit between the two opposite: the stability of the massive breakwater – the instability and lucidity of the liquid element.

The paving of the coast, from the White Tower to the Concert Hall, is confronted unitedly and equally, without hierarchies and fluctuations to its width. We propose a cast floor that will be constructed in all the waterfront length, and in all its width, wherever there is hard floor. The floor is

The Garden of Sound

The Garden of Music

differentiated only in two spots: a. to point out the lining of the cycling route, b. to the ending of the breakwater to the water, where we attempt to stress the land and sea limit with the use of a wooden deck from bangkirai.

In the inner side of the breakwater, the alternative of a shaded walk is offered. This walk with the proposed sitting-rooms among the trees, is particularly useful during the summer months mainly to elderly people. The alley functions as an intermediate limit-filter between the two discrete parts of the coast front: the paving and the green zone. It creates a quality differentiated walk, it is delimited from the trees and shapes a unified image to the view of the waterfront from the sea.

Public Space in the familiar scale of the private: The Gardens

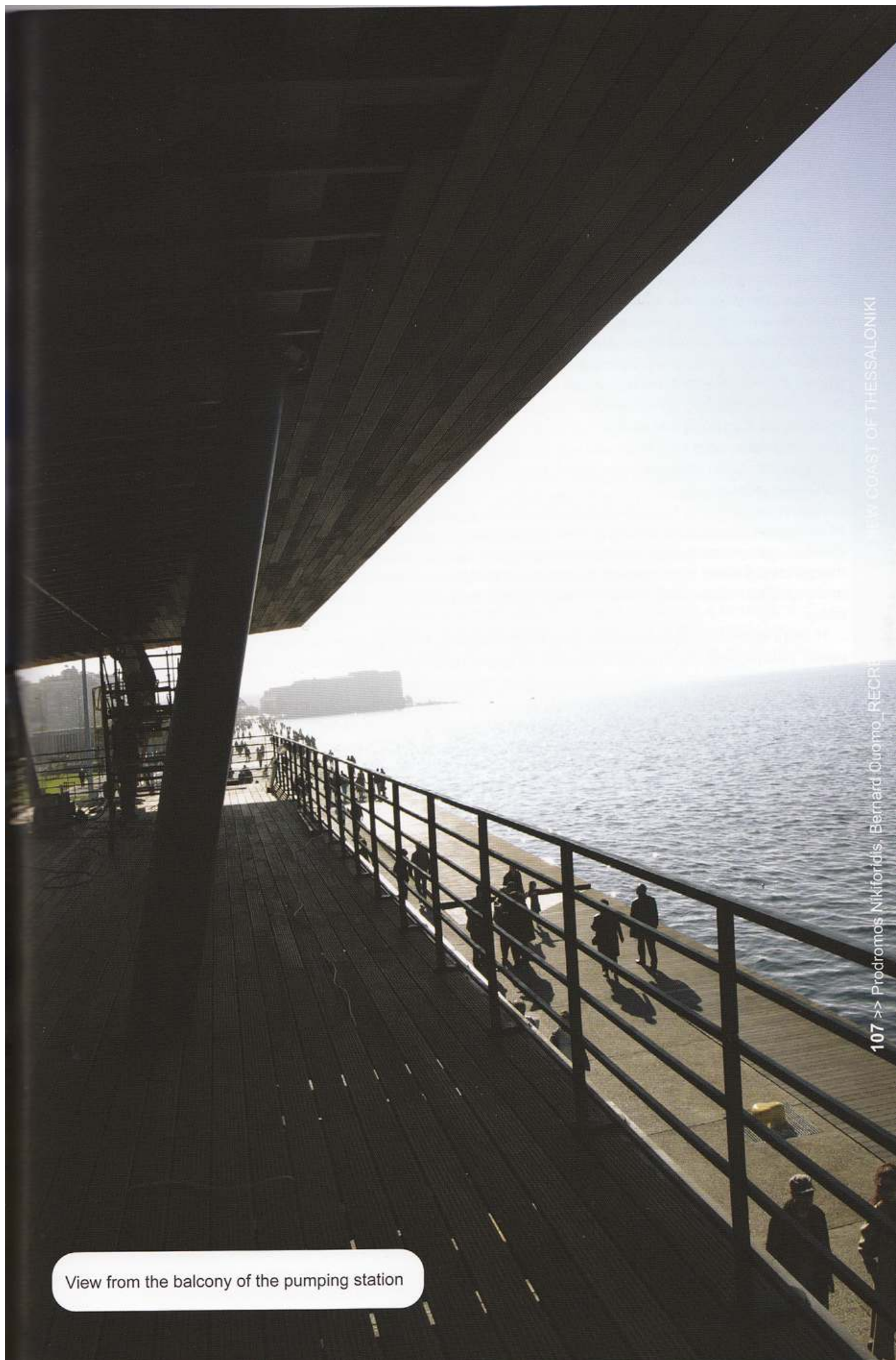
In the opposite side of the linear route, 15 spaces of green are formed in the inner side, as a succession of "green rooms – gardens" with a special thematic characteristic each. The choice of this term, rooms – gardens, foretells the intentions: it is about a sequence of spaces that attempt to maintain the familiar atmosphere of the private, while forming the public space. It's not about big "parks", but "rooms" of small size that remind of the house gardens that existed in the area before the landfill and which reached the edge of the wave and the natural seashore.

The gardens, in opposition to the paving of the coastline, are protected spaces, have their own introversion. The differentiation, the interchange, the possibility of visual isolation, the shading, the surprise, the discovery or the reveal of the different, the game, the soft floors, the green: the gardens follow other ways of synthetic language, glorifying the familiar and the private, creating new collective spaces in a local scale.

The experience is transformed into a path, where the ephemeral (the interchange of seasons) and the various (the multi-centrality of study) are appointed to dominant elements of composition and distract different feelings from the visitor – user. The myth is revealed along the path, re-determined through the natural phenomena, and creates constantly transforming visual phenomena. This tendency of contemporary city landscape composition aims at the creation of a space in motion that follows the change of the seasons. With the naming of the fifteen "green rooms" following their thematic organization, each space is signaled notionally, the element of surprise is strengthened and more users are given motive to appropriate it. The names of the gardens starting from the Garden of Alexander are successively:

1. The Garden of Alexander
2. The Garden of Afternoon Sun
3. The Garden of Sand
4. The Garden of Shadow
5. The Garden of Seasons
6. The Garden of Odysseas Fokas
7. The Garden of Mediterranean
8. The Garden of the Sculptors
9. The Garden inside the Sea
10. The Garden of Friends
11. The Garden of Sound
12. The Garden of Roses
13. The Garden of Memory
14. The Garden of Water
15. The Garden of Music

Prodomos Nikiforidis, Bernard Cuomo The common way began from the Architecture School of Toulouse in the beginning of the '80s. Moreover, Prodomos Nikiforidis was studying industrial design in Paris and post-graduate studies in the History of Civilizations in Toulouse and Urbanism in Sorbonne. In 1986 they did the 1st architectural competition, while in 1991 they won the 1st prize in European 2 and after that a lot of awards have followed in European and international competitions, 1st Prize in the International competition for the Redesign of the Aristotelous Monumental Axis in 1997, 1st Prize in the competition for the Recreation of the New Coast of Thessaloniki and 1st Prize in the competition for the Academy of Letters and Civilization of Kalamaria. In 1996 they started a collaboration in Thessaloniki. The most important projects are: Housing Complex in Paris 1992-1994, Theatre and cultural center of Menemeni 1996-..., Industrial building in Thessaloniki 2004-2006, Technopolis of Thessaloniki 2006-2009, Recreation of the New Coast of Thessaloniki 2000-2008 and Treasury of the Bank of Greece 2001-2009. In 2009 they were awarded for the Recreation of the New Coast of Thessaloniki, the Architectural Award for the years 2004-2008 from the Hellenic Institute of Architecture.

View from the balcony of the pumping station

Ανάπλαση της Νέας Παραλίας Θεσσαλονίκης

Η αναζήτηση μιας νέας αστικής ισορροπίας στο θαλάσσιο μέτωπο της πόλης

Καθώς ολοένα και μεγαλύτερος αριθμός ανθρώπων συσσωρεύεται στις μεγάλες πόλεις, το αστικό περιβάλλον, συνεχώς επεκτεινόμενο, γίνεται το ίδιο πολύτιμο και απαιτεί την ίδια ισορροπημένη διαχείριση όσο και το απειλούμενο φυσικό περιβάλλον του πλανήτη. Οι πόλεις παγκοσμίως αναζητούν βιώσιμες στρατηγικές ανάπτυξης, αναζητούν την ισορροπία ανάμεσα στο φυσικό και το κτισμένο, αξιοποιώντας τα φυσικά τους πλεονεκτήματα (θαλάσσια μέτωπα, λίμνες ή ποτάμια, περιαστικά δάση και τοπία φυσικού κάλους). Ο σχεδιασμός του δημόσιου χώρου των πόλεων, τα αστικά πάρκα και τα μεγάλα κενά του αστικού ιστού, γίνονται τα ιδανικά τοπία για την αναζήτηση ισορροπημένων λύσεων που σέβονται εξίσου τον πολίτη και το περιβάλλον.

Η πρόθεση του Δήμου Θεσσαλονίκης για την ανάπτυξη της Νέας Παραλίας και η προκήρυξη του σχετικού διαγωνισμού, μας έδωσε την ευκαιρία να πειραματιστούμε πάνω σε αυτή τη λογική οργάνωσης του δημόσιου χώρου της πόλης. Εκεί όπου ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός συναντά τις επιλογές της συγκρότησης ενός συνολικού μικρο-οικοσυστήματος, με τις αλληλεπιδράσεις του, την ποικιλότητα, την ετερογένεια αλλά και τη συνοχή του. Ο σχεδιασμός, η επιλογή των υλικών, η επιλογή των φυτικών ειδών, ο φωτισμός, όλα οφείλουν να συμβάλλουν όχι μόνο στην κατασκευή ενός δημόσιου χώρου υψηλής ποιότητας, αλλά κυρίως στην οργάνωση ενός χώρου που "εγγράφεται" ομαλά στον υπάρχον αστικό τοπίο και η διαχείριση και συντήρησή του δεν απαιτεί τη σπατάλη πολύτιμων πόρων.

Αναγνωρίζοντας την πολυπλοκότητα που ενυπάρχει στο εγχείρημα του επανασχεδιασμού ενός αστικού χώρου με πολλαπλή σημασία για την πόλη, έγινε προσπάθεια να μελετηθεί η περιοχή σφαιρικά. Βασική επιθυμία ήταν η ολοκληρωμένη προσέγγιση του θέματος με στόχο οι προτεινόμενοι χειρισμοί να παρουσιάζουν συνέπεια και συνοχή σε μία ενιαία αρχιτεκτονική πρόταση, και ταυτόχρονα να αποτελούν βιώσιμες λύσεις για τη διατήρηση της ταυτότητας του τοπίου, συμβάλλοντας στην αναγέννηση ενός οικοσυστήματος στο μεταίχμιο μεταξύ θάλασσας και πόλης.

Η Νέα Παραλία της Θεσσαλονίκης είναι ένας γραμμικός τόπος με περιορισμένο σχετικά βάθος και μεγάλο μήκος, γεγονός που του προσδίδει ακριβώς τα χαρακτηριστικά του "μετώπου", του λεπτού φλοιού, που απλώνεται πάνω στο δύσκολο και προκλητικό όριο μεταξύ στεριάς και θάλασσας, μεταξύ φυσικού και κατασκευασμένου τοπίου. Ο σχεδιασμός σε αυτό το όριο οφείλει να συνυπάρξει και να συνδιαλλαχθεί με το υδάτινο στοιχείο, δηλαδή τη φύση στη πιο ασταθή μορφή της. Ιδιαίτερα το θαλάσσιο φόντο στον κόλπο της Θεσσαλονίκης, αποτελεί το εκπληκτικό αυτό σκηνικό, όπου το εφήμερο και το μεταβλητό είναι τα κυρίαρχα στοιχεία που δημιουργούν μια διαφορετική κάθε φορά ατμόσφαιρα. Η όποια επέμβαση σε αυτό το φόντο, παίρνει το χρώμα του, υπάρχει γιατί υπάρχει αυτό, δεν μπορεί να το ανταγωνιστεί παρά να συνυπάρξει και να κερδίσει λίγη από την ακούραστη αίγλη του.

Για αυτούς τους λόγους, η βασική απόφαση της πρότασης ήταν να διατηρηθεί η χαρακτηριστική και αναγνωρίσιμη φυσιογνωμία του ενιαίου μετώπου προς την θάλασσα, η συνέχεια και γραμμικότητα του τοπίου. Πιστεύοντας πως πρέπει να διαφυλαχθεί το γοητευτικό στοιχείο της Νέας Παραλίας Θεσσαλονίκης, που είναι η ενιαία και ενδιαφέρουσα πορεία περιπάτου πλάι στον ανοικτό θαλάσσιο ορίζοντα, δεν επιχειρήθηκε καμιά προέκταση κατασκευών μέσα στη θάλασσα.

Γραμμική πορεία-Πράσινα δωμάτια και σημειακές επεμβάσεις

Η "ανάγνωση" της τοποθεσίας, η επισήμανση των χαρακτηριστικών της στοιχείων και των παραμέτρων που επιδρούν στην ταυτότητά της, αποτελεί το ερμηνευτικό κλειδί για την κατανόηση της και τη σχεδιαστική υλοποίηση εφικτών προτάσεων. Για το μέτωπο της Νέας Παραλίας διακρίναμε δύο σημαντικά χαρακτηριστικά τα οποία θα οριοθετούν τις βασικές επιλογές της πρότασης.

"Η πορεία πάνω ακριβώς στο όριο μεταξύ στεριάς και θάλασσας, το πλακόστρωτο της παραλίας, με τα χαρακτηριστικά της γραμμικότητας, της συνέχειας, το ανοικτό και μη διακοπτόμενο οπτικό πεδίο, την αίσθηση του απείρου λόγω της έντονης παρουσίας του νερού, τη γραμμή του ορίζοντα μέσα στη θάλασσα, που άλλοτε διαγράφεται έντονη και καθαρή και άλλοτε χάνεται εντελώς, ενοποιώντας με εντυπωσιακά αποτελέσματα, τον ουρανό με τη θάλασσα.

"Οι χώροι πρασίνου, με διάσπαρτες χρήσεις αναψυχής και μικρών αθλοπαιδιών, διαφοροποιούν αυτό το τμήμα από το κρηπίδωμα, προσφέροντας σκiasμό, μαλακά δάπεδα, οπτική απομόνωση, εναλλαγές χώρων.

Γραμμικότητα και συνέχεια – "Περιπατητές κυμάτων"

Το κρηπίδωμα

Η γραμμικότητα, το δυναμικό συνεχές, ο ανοικτός ορίζοντας, είναι τα σημαντικά πλεονεκτήματα της Νέας Παραλίας, που εντείνονται και ενισχύονται με την διαμόρφωση του δαπέδου του κρηπιδώματος.

Το κρηπιδώμα της παραλίας είναι ιδανικός τόπος περιπάτου, χωρίς διακοπές, χωρίς οχλήσεις. Ο "περιπατητής" είναι εκτεθειμένος στο φως, στην ανοικτή προοπτική, σε μια συνεχή πορεία πάνω στο γοητευτικό όριο μεταξύ των αντίθετων: η σταθερότητα του συμπαγούς κρηπιδώματος-η αστάθεια και διαύγεια του υγρού στοιχείου.

Το πλακόστρωτο της παραλίας, από το Λευκό Πύργο έως το Μέγαρο Μουσικής, αντιμετωπίζεται ενιαία και ισότιμα, χωρίς ιεραρχήσεις και αυξομειώσεις στο εύρος του. Προτείνεται ένα χατό δάπεδο που θα κατασκευαστεί σε όλο το μήκος του μετώπου, και σε όλο το πλάτος του όπου υπάρχει σκληρό δάπεδο. Το δάπεδο διαφοροποιείται μόνο σε δύο σημεία: α. για να σημάνει την χάραξη ποδηλατοδρόμου, β. στο σημείο της απόληξης του κρηπιδώματος στο νερό, όπου με τη χρήση του ξύλινου καταστρώματος από bangkirai επιχειρείται να τονιστεί το όριο ξηράς και θάλασσας.

Στην εσωτερική πλευρά του κρηπιδώματος, προσφέρεται η εναλλακτική δυνατότητα μιας σκιασμένης διαδρομής. Η διαδρομή αυτή με τα προτεινόμενα καθιστικά ανάμεσα στα δέντρα, είναι ιδιαίτερα χρήσιμη τους θερινούς μήνες κυρίως σε ανθρώπους μεγαλύτερης ηλικίας. Η αλέα λειτουργεί ως ενδιάμεσο όριο-φίλτρο μεταξύ των δύο διακριτών τμημάτων του παραλιακού μετώπου: του πλακόστρωτου και της πράσινης ζώνης. Δημιουργεί μια διαφοροποιημένη σε ποιότητες διαδρομή, οριοθετείται από τα δέντρα και διαμορφώνει μια ενιαία εικόνα στη θέα του μετώπου από τη θάλασσα.

Δημόσιος χώρος στην οικεία κλίμακα του ιδιωτικού: Οι Κήποι

Στον αντίποδα της γραμμικής πορείας, διαμορφώνονται, στην εσωτερική πλευρά, 15 χώροι πρασίνου ως μια αλληλοδιαδοχή "πράσινων δωματίων - κήπων" με ένα ιδιαίτερο θεματικό χαρακτηριστικό ο καθένας. Η επιλογή αυτού του όρου, δωμάτια - κήποι, προλέγει τις προθέσεις: πρόκειται για μια διαδοχή χώρων που επιχειρούν να διατηρήσουν την οικεία ατμόσφαιρα του ιδιωτικού, διαμορφώνοντας ωστόσο το δημόσιο χώρο. Δεν πρόκειται για μεγάλα "πάρκα", αλλά μικρής έκτασης "δωμάτια" που φέρνουν στη μνήμη τους κήπους των κατοικιών που υπήρχαν στην περιοχή πριν την επιχωμάτωση και οι οποίοι έφταναν μέχρι την άκρη του κύματος και τον φυσικό αιγιαλό.

Οι κήποι, σε αντίθεση με το πλακόστρωτο της παραλίας είναι προστατευμένοι χώροι, έχουν τη δική τους εσωστρέφεια. Η διαφοροποίηση, η εναλλαγή, η δυνατότητα οπτικής απομόνωσης, ο σκιασμός, η έκπληξη, η ανακάλυψη ή αποκάλυψη του διαφορετικού, το παιχνίδι, τα μαλακά δάπεδα, το πράσινο: οι κήποι ακολουθούν άλλους δρόμους συνθετικής γλώσσας, εξυμνώντας το οικείο και το ιδιωτικό, δημιουργώντας νέους συλλογικούς χώρους σε μια κλίμακα τοπική.

Η εμπειρία μετασχηματίζεται σε μια διαδρομή, όπου το εφήμερο (η εναλλαγή των εποχών) και το ποικίλο (η πολυκεντρικότητα της μελέτης) αναδεικνύονται σε κυρίαρχα στοιχεία της σύνθεσης και αποσπούν διαφορετικά συναισθήματα από τον επισκέπτη - χρήστη. Ο μύθος αποκαλύπτεται κατά μήκος της διαδρομής, επανακαθορίζεται μέσω των φυσικών φαινομένων, δημιουργεί διαρκώς μεταβαλλόμενα οπτικά φαινόμενα. Αυτή η τάση σύνθεσης του τοπίου της σύγχρονης πόλης στοχεύει στη δημιουργία ενός χώρου σε κίνηση που ακολουθεί την αλλαγή των εποχών. Με την ονομασία των δεκαπέντε "πράσινων δωματίων" να ακολουθεί τη θεματική τους οργάνωση, ο κάθε χώρος σηματοδοτείται νοηματικά, ενισχύεται το στοιχείο της έκπληξης και δίνεται κίνητρο σε περισσότερους χρήστες να τον οικειοποιηθούν. Τα ονόματα των κήπων ξεκινώντας από τον Κήπο του Αλέξανδρου είναι διαδοχικά:

1. Ο Κήπος του Αλέξανδρου
2. Ο Κήπος του Απογευματινού Ήλιου
3. Ο Κήπος της Άμμου
4. Ο Κήπος του Ίσκιου
5. Ο Κήπος των Εποχών
6. Ο Κήπος του Οδυσσέα Φωκά
7. Ο Κήπος της Μεσογείου
8. Ο Κήπος των Γλυπτών
9. Ο Κήπος μέσα στη Θάλασσα
10. Ο Κήπος των Φίλων
11. Ο Κήπος του Ήχου
12. Ο Κήπος των Ρόδων
13. Ο Κήπος της Μνήμης
14. Ο Κήπος του Νερού
15. Ο Κήπος της Μουσικής